

Roger Coudroy

Autor: Christopher Othen

Tmavovlasý muž s obočím jako tahy tlustým zvýrazňovačem spočinul v neoznačeném hrobu někde v palestinské půdě. Roger Coudroy zemřel v pouhých 35 letech a dodnes zůstává jedním z méně známých mučedníků pro ty, kteří se ideologicky naklání tak daleko doprava, že se ocitají v téměř vodorovné poloze.

„První Evropan, který položil život za palestinskou věc“, tak zní nadpisy blogů. Není to ovšem tak úplně pravda. V poušti pod svými arabskými pseudonymy navždy odpočívají také němečtí, bosenští nebo britští dobrovolníci arabských armád, kteří v jejich uniformách padli roku 1948 ve válkách, z nichž se zrodil Izrael. Coudroy byl ale už příslušníkem mladší generace.

Belgický inženýr zahynul v noci 3. června 1968, pravděpodobně při střetu komanda Fatahu (frakce Organizace pro osvobození Palestiny, OOP) s izraelskými vojáky. Stalo se to v prvních dnech opotřebovací války, která následovala po porážce arabských armád v **šestidenní válce**. Palestínští guerilloví bojovníci pronikali na izraelské území, aby zde podnikali teroristické útoky proti civilním cílům, izraelské letectvo zase bombardovalo tábory OOP v Jordánsku a egyptskou infrastrukturu.

Věc Palestinců se v té době těšila značné podpoře mladých západoevropských levičáků i režimů východního bloku. Coudroye ale v žádném případě **na levici** zařadit nemůžeme.

Trans Europa Express

Západ se o Coudroyově smrti dozvěděl z bruselského měsíčníku *La Nation Européenne*, který byste ale s jeho symbolem keltského kříže a heslem „Ani Washington, ani Moskva“ v trafikách a na stáncích hledali jen těžko. Fungoval jako tiskový orgán Jeune Europe, belgického hnutí označovaného podle toho, koho jste se zeptali, buď za (velmi) krajně pravicové, extrémně levicové – nebo dokonce oboje současně.

Mozkem za Jeune Europe byl bruselský rodák **Jean Thiriart**, tehdy už čtyřicítku překročivší optik s krátce střiženými vlasy, atletickou postavou a nákladným buržoazním bytem plným koček. Jako mladík se Thiriart na sklonku 30. let krátce angažoval v krajně levicové politické scéně, jen aby se následně natruc svému židovskému otčímovi připojil k fašistické **Légion Nationale**. Légion v ilegalitě bojovala proti nacistické okupaci, Thiriart však zvolil cestu kolaborace v organizaci AGRA (Amis du Grand Reich Allemand, Přátelé Velkoněmecké říše).

Po porážce svých německých přátel strávil nějaký čas ve vězení a v poválečných letech usilovně znovu budoval svůj život i podnikání v optickém oboru.

Bouřlivá cesta kolonie Kongo k nezávislosti v roce 1960 v něm však znovu roznítla dřímající politický zápal. Snil o tom, že se v reakci na krizi chopí moci v Belgii koalice rojalistů, konzervativců a krajní pravice. K tomu pochopitelně nedošlo a zklamaný Thiriart založil nacionalistickou skupinu Mouvement D'Action Civique (MAC), která se věnovala karate nebo fandění francouzské krajní pravici. V roce 1963 se z ní stala Jeune Europe s pobočkami v Itálii, Francii, Portugalsku a Británii.

Nové hnutí usilovalo o vytvoření sjednocené Evropy, nezávislé na americkém i sovětském vlivu. Patřil sem i Roger Coudroy, o míře jeho angažovanosti se však dodnes vedou spory.

Po hlavě do králičí nory

Informace o Coudroyovi jsou natolik kusé, že podle některých kritiků prý vůbec neexistoval a jednalo se o Thiriartovu smyšlenku.

Pravdu ovšem nemají – Coudroy rozhodně žil, jako na miliony dalších se na něj ovšem vzpomíná výhradně kvůli jeho smrti a ničemu dalšímu. Informace o jeho osobnosti, životě i názorech jsou značně omezené.

Víme, že se narodil v Belgii a odešel studovat do Francie, nejspíš někdy v polovině 50. let. Po dokončení inženýrského studia začal Coudroy pracovat u francouzské společnosti, dost možná v automobilce Peugeot. Někdy v 60. letech se odstěhoval nejprve do Libanonu a následně do Kuvajtu pracovat pro tamější závody Peugeot. Mohlo to být někde v roce 1964 nebo 1965 – o pár let později byl každopádně po smrti.

La Nation Européenne ho označil za militanta Jeune Europe. Pokud tomu tak bylo, nemohl jím být nijak dlouho. Hnutí vzniklo teprve v roce 1963 a Belgičan opustil Evropu záhy poté. Připočteme, že těžištěm aktivity Jeune Europe byly Belgie a Itálie, zatímco francouzská buňka byla spíše přívěškem pro okrasu. Vnucuje se i otázka, nakolik důležitý Coudroy pro hnutí byl – a hnutí pro něj. A aby to nebylo příliš jednoduché, francouzská větev byla záhy zakázána pro svou podporu **teroristů z OAS**, kteří se de Gaulleovi chtěli pomstít za opuštění francouzského Alžírsko. Nevíme, zda se tehdy Coudroy politické aktivity vzdal, nebo v činnosti nyní poloilegální skupiny pokračoval. Toto rozhodnutí by o intenzitě jeho zapojení mnohé prozradilo.

Víme také o jeho fascinaci arabským světem. Totéž však lze říci i o Thiriartovi a Jeune Europe.

Jednotní jako zaťatá pěst

Thiriartův přerod z belgického nacionalisty na panevropského stoupence hnutí za nezávislost zemí Třetího světa byl z nemalé části formován jeho výkladem veledíla **Francise Parkera Yockeyho Imperium**. Záhadný americký právník už byl v té době sice po smrti, když si v létě

1960 vzal život v cele sanfranciského vězení, ale jeho spisky si na krajní pravici získaly kultovní status.

Yockey své fašistické následovníky vyzýval k vytvoření jednotné Evropy táhnoucí se od západních břehů Irska až na Sibiř. **Skutečného nepřítele nespatořoval v sovětském útlaku, ale americké kultuře.** Udržoval kontakty s československými agenty, Castrovou Kubou i zástupci krajní pravice v západní Evropě a Severní Americe. Přestože Yockeyho doložitelné počiny na poli organizování byly spíše skromné, Thiriarta i mnohé další jeho dílo inspirovalo k zavržení úzkoprsého nacionalismu MAC ve prospěch širší vize Jeune Europe. Podobně jako jeho americký guru se i Thiriart snažil „rozhazovat sítě“ na levici. Proběhly kontakty s čínskými tajnými službami, v roce 1966 setkání s rumunským diktátorem Nicolae Ceaușescuem (který dokonce přispěl článkem pro *La Nation Européenne*) a zazněla mj. chvála pro americké černošské militanty.

V čase Coudroyovy smrti v roce 1968 už Thiriart do své vize zahrnoval také Blízký východ. Na podzim onoho roku navštívil Alžírsko, Egypt, Irák a Sýrii, kde se setkal s vysoce postavenými státními činiteli. Belgičan byl zdá se přesvědčen, že se mu v arabském světě podaří zajistit pro polovojenskou skupinku Jeune Europe finanční a vojenskou podporu na boj proti Izraelcům a po návratu domů vybudovat kádry Armée Libération Européenne (Evropské osvobozené armády).

S podobnými myšlenkami si ale musel pohrávat už mnohem dříve – v roce 1960 se pokusil zorganizovat **žoldáckou jednotku** na podporu separatistů v konžské provincii **Katanga**. Tento plán ale velmi záhy zkolaboval, když separatistům došlo, že chce jednotku po návratu do Belgie využít k převratu. Dějiny se měly zopakovat a také Armée Libération Européenne odmítli její zamýšlení podporovatelé.

Nasupený Thiriart následujícího roku Jeune Europe rozpustil a skončil s politikou.

Kdo koho ovlivnil?

Výše napsané však nastoluje více otázek, než jich zodpovídá. Byl Coudroyův odchod na Blízký východ logickým vyústěním trajektorie jeho politického myšlení, nebo se prostě jen přestěhoval za práci? Byla Thiriartova cesta do této oblasti na podzim 1968 plánována dlouho předem, nebo jejím podnětem byla zpráva o smrti jeho někdejšího militanta v bitvě? Byly Coudroyovy vazby na Jeune Europe redakcí *La Nation Européenne* záměrně zveličeny, aby Thiriartovi pomohly při jeho blízkovýchodní misi, nebo se jednalo o věrné zachycení jeho politické činnosti?

A co nejdůležitější, jak Roger Coudroy ve skutečnosti zemřel?

Belgický inženýr dal výpověď v práci a dal se do služeb arabské věci poté, co **bitva o Karamé** v březnu 1968 dostala OOP do hledáčku světové veřejnosti. Izraelské síly překročily jordánské hranice s cílem zajmout vůdce Fatahu a mozky za útoky na izraelské civilní cíle, Jásira Arafata. Jordánští vojáci a guerilly OOP však vzdorovaly zdatněji, než Izraelci předpokládali,

takže Arafat unikl a pronikl až na titulní stránky novin.

Coudroy podle všeho zkontaktoval právě Fatah také proto, že plánoval o palestinském boji napsat krátkou knížku – zčásti kroniku, zčásti cestopis, zčásti deník. Detailně popsal bejrútské setkání se svým kontaktem z Fatahu.

„Ve smluvený čas jsem přišel na terasu hotelu Strand. Měl jsem na sobě modrou košili a nápadně jsem držel noviny *Le Jour* a *The Daily Star*. Cesta na terasu vedla nákupní pasáží, v jejímž středu stála fontána, jejíž šumící vody nejen působily uklidňujícím dojmem, ale také tlumily hluk dopravy z rue Hamra. Ve čtyři hodiny odpoledne byla kavárna poloprázdná. Podruhé jsem pročítal noviny, objednával jednu kávu za druhou a k smrti se nudil, dokud se neukázal můj kontakt. Nesl se jako voják, měl na sobě tepláky a upnutou bílou košili, jejíž rozepnuté horní knoflíky odhalovaly holou hrud'. Mezi uniformně módně oblečenými muži v Hamře na mě jeho oděv zapůsobil svou jednoduchostí. Byl to můj kontakt z Fatahu,“ napsal.

Z Bejrútu do Damašku, Ammánu a následně do uprchlického tábora Bikáa. Coudroyovy zápisky končí na sklonku května popisem jeho výcviku po boku vojáků Fatahu, kteří mu říkali jeho arabských pseudonymem Salah (Spravedlivý). O týden později byl po smrti.

Symbol a symbolický význam

Podle *La Nation Européenne* Roger Coudroy zemřel jako jeden z komanda Fatahu, které při průniku na izraelské území v noci 3. června zastavila armádní hlídka. Záblesky automatických zbraní prosvětlující noc a mrtvá těla dopadající na zem. Mezi padlými byl i Coudroy. Pohřbili jej s jeho druhy do masového hrobu.

Možná se to tak skutečně odehrálo. Jedna z prvních zmínek o jeho smrti se však objevila 5. června 1968 v noticce bejrútských křesťanských novin *L'Orient*. Podle jejího autora oznámil Fatah smrt Coudroye („francouzského inženýra“) při nehodě s automatickou zbraní během výcviku v jordánském táboře.

S tak obřím odstupem se pravda hledá jen těžko. Cynik by namítl, že *L'Orient* nepatřil mezi velké příznivce palestinské věci, což mohlo novináře vést k tomu načrtnout podstatně méně hrdinskou verzi Coudroyovy smrti. Případně mohl mít dobré důvody zastříti okolnosti jeho smrti rouškou nejistoty také samotné organizace al-Fatah a OOP. Možná že se zpráva zašmodrchala někde po cestě z Jordánska do Bejrútu. A blíže jeho domovině snad *La Nation Européenne* chtěla vyprovodit Coudroye jako hrdinu, ať už to odpovídalo skutečnosti či ne. A třeba se opravdu díval na špatný konec samopalu, když zmáčknul spoušť – kdo ví?

Tajemství zahalující Belgičanovu smrt se stalo živnou půdou pro fámy, že ho ve skutečnosti zabili jeho arabští druhové v přesvědčení, že se jedná o agenta Mossadu. Tato verze se však vesměs omezuje na šeptandu, z níž loajalisté Jeune Europe viní proizraelská média a jejich snahu oslabit morálku protivníka. Článek v podobném duchu ale otiskly také britské noviny, nikdo už si ale nevzpomíná které. Ať už se to seběhlo jakkoliv, Coudroy byl po smrti. O rok později vydala OOP jeho cestopis coby pětáosmdesátistránkovou brožurku ve francouzštině:

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

J'ai vécu la résistance palestinienne (Žil jsem palestinský odpor).

Nevíme, do jaké míry byl původní text pozměněn redakčními zásahy. U krajně pravicových nakladatelství později vyšel německý (*Widerstand in Palästina*, datum vydání ani vydavatel neuveden – pozn. DP) i italský překlad.

Život po životě

Roger Coudroy udělal na Palestince takový dojem, že několik let po jeho smrti vydali sborník básní vícero arabských autorů, inspirovaných jeho životem. A když v roce 1970 belgický novinář **Lucas Catherine** psal reportáž o OOP, jedna z prvních otázek zněla, jestli znal Coudroye. Později mu také předali výtisk *J'ai vécu la résistance palestinienne* coby příklad díla příznivce ze zahraničí.

V roce se objevila skupina *l'Association européenne Roger Coudroy* (Evropské sdružení Rogera Coudroye), jejíž program byl antisionistický, proarabský a nepřiliš skrývaně antisemitský. Její členové se rekrutovali hlavně z Francie, Belgie a Itálie. Ne zcela jasnou úlohu v ní hrál Jean Thiriart, jehož stažení se z politické arény zdaleka nebylo tak definitivní, jak se snad obecně soudilo. *L'Association européenne Roger Coudroy* však rychle vyhasla a nahradilo ji *l'Association des Amitiés Arabes* (Sdružení pro přátelství s Araby)

Poté už ale Coudroy přežíval jako stručná poznámka v knihách o Thiriartovi, Palestině nebo fašismu. Dnes udržuje vzpomínku na něj při životě hlavně italská krajní pravice. Pro muže a ženy v černém je Coudroy mučedníkem, neochotně však přiznávají, že o belgickém inženýrovi vědí jen málo. Jeho život, smrt i pohnutky tak stále zůstávají zahaleny mlhou nejistoty. Je snad oním „Rogerem“ na [tomto webu s fotkami](#) z Belgie 50. let? Skutečně ho k boji po boku Palestinců inspiroval étos Jeune Europe? A jak si vyložit následující řádky z jeho knihy?

„Je pravdou, že tuto zemi a její obyvatele poznávám už skoro čtyři roky, respektuji jejich zvyky a naučil jsem se jejich jazyk, jehož nejpoužívanější slova jsem uměl vyslovovat velice záhy. Jak je ale přimět pochopit, že navzdory mému přátelství k jejich národu a sympatiím pro jejich věc jsem nezapomněl na svou zemi a má přítomnost zde není zcela nezištná?“

Další tajemství, další smrt – v této části světa nic neobvyklého.

Článek Christophera Otena **Who Was Roger Cudroy?** vyšel na jeho osobním blogu 24. června 2018.